

แบบประเมินบทความ/งานวิจัย สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ชื่อบทความ (ภาษาไทย) : การติดตามผลบัณฑิตหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ปีการศึกษา 2562

(ภาษาอังกฤษ) : A Follow-up of Graduates Bachelor of Arts Program in Library and Information Sciences, Faculty Humanities and Social Sciences,
Phranakhon Rajabhat University in Academic Year 2019

หัวข้อการพิจารณา

หัวข้อ	คะแนนประเมิน					ข้อแก้ไข / ข้อเสนอแนะ
	1	2	3	4	5	
1. บทคัดย่อ				✓	✓	ดี 11/10/2562/กมลวรรณ
2. Abstract				✓	✓	ดี 11/10/2562/กมลวรรณ
3. บทนำ				✓	✓	ด.
4. วัตถุประสงค์การวิจัย/การศึกษา				✓	✓	ด.
5. วิธีการวิจัย/วิธีการศึกษา				✓	✓	ด. 11/10/2562/ธีรพงศ์ธีรพงศ์
6. ผลการวิจัย/ผลการศึกษา				✓	✓	ดี 11/10/2562/ธีรพงศ์ธีรพงศ์
7. สรุปผลการวิจัย/สรุปผลการศึกษา				✓	✓	ด.
8. อภิปรายผล/ข้อเสนอแนะ			✓	✓	✓	ขอเพิ่มเติมว่า ผลการวิจัยควรสรุปให้เห็นภาพรวมของงานวิจัย
9. เอกสารอ้างอิง			✓	✓	✓	ด.เพิ่มเติม
10. ความใหม่และคุณค่าทางวิชาการ				✓	✓	ดี

(อาจารย์แฉกสวบนหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม - ถ้ามี)

การติดตามผลบัณฑิตหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และ
สารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ปีการศึกษา 2562

A Follow-up of Graduates Bachelor of Arts Program in Library and
Information Sciences, Faculty Humanities and Social Sciences,
Phranakhon Rajabhat University in Academic Year 2019

เพชรรา ศรีคำภา¹, กิตติศักดิ์ คงพูน², นนทนันท์ แยมวงษ์³, กฤตวัฒน์ สุวรรณชัย⁴, วริฐา ฉิมวงศ์⁵

^{1,2,3} สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

^{4,5} ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

email: ¹ kunpet7825@gmail.com ² kittisak@pnru.ac.th ³ potae355@gmail.com ⁴ frong.cafe@yahoo.co.th

⁵ aomsin15597@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามผลบัณฑิตในด้านภาวะการมีงานทำ การประกอบอาชีพ
ของบัณฑิต และข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงการจัดการสอนของสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็น ประชากรคือ บัณฑิต
ที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ปีการศึกษา 2562 จำนวน
23 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละและการแจกแจงความถี่

ผลการวิจัยพบว่า 1) สถานภาพ บัณฑิตส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง 2) ภาวะการมีงานทำ บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่สมัครงานมากกว่า 3 แห่ง ใช้เวลาในการหางาน 1-2 เดือน ไม่พบปัญหาอุปสรรคในการสมัครงาน 3) ลักษณะงานที่
ปฏิบัติ ทำงานประจำอยู่ในหน่วยงานเอกชนและไม่ตรงับสาขาที่สำเร็จการศึกษา รายได้ต่อเดือนจากงานประจำต่ำกว่า
15,000 บาท 4) ปัญหาในการทำงาน บัณฑิตส่วนใหญ่ไม่พบปัญหาในการทำงาน 5) การนำความรู้จากการศึกษาในสาขา
บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ไปใช้ในการประกอบอาชีพ ส่วนใหญ่นำความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการ
การประกอบอาชีพอยู่ในระดับปานกลาง ข้อเสนอแนะ บัณฑิตส่วนใหญ่ต้องการให้จัดการเรียนการสอนเน้นเรื่องเทคโนโลยี
คอมพิวเตอร์ โปรแกรมพื้นฐานสำหรับสำนักงาน เพิ่มการฝึกปฏิบัติ การลงพื้นที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และควรปรับปรุง
หลักสูตรให้เป็นครุศาสตรบัณฑิตเพื่อเพิ่มช่องทางในการประกอบอาชีพมากขึ้น

คำสำคัญ: ภาวะการมีงานทำ, บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

11 ก.ย. 2562

ABSTRACT

This research is a survey research and objectives are to study the condition working conditions career of the graduates and the suggestions to be a guideline for improving the teaching management of the disciplines Library and Information Science Rajabhat University Phranakhon graduation, Academic Year 2019. The research tool was a questionnaire. The population in this research is graduates Bachelor of Arts Program in Library Science and Information Science who graduated in the academic year 2019, totaled 23. Data analysis using frequency and percentage values.

The results of the research were as follows: 1) Status most of the graduate status were female. 2) Employment conditions Graduates who completed the 2019 academic year apply for jobs in more than 3 locations. Most spend 1-2 months searching for work, and most of them do not find any problems barriers. 3) Type of work most of them worked in the private sector and did not match their level of education Income most graduates earn income from regular work a month less than 15,000 baht. 4) Problems found in work most graduates have no problem in work. 5) Application of Knowledge and Satisfy most graduates apply the knowledge gained from their studies in the area of library and Information science applied for occupation is at the moderate level. Suggestion most graduates want to increase the teaching and learning of technology computer courses by emphasizing teaching content, basic programs for the office; With more practice and should improve a course to be a Bachelor of Education.

Keyword: Working Condition, Library and Information Sciences, Phranakhon Rajabhat University

บทนำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครจัดการเรียนการสอนหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ในปีการศึกษา 2545 (มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์, 2556) ซึ่งได้ปรับปรุงมาจากหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ ในการบริหารหลักสูตรมีการปรับปรุงหลักสูตรให้มีความทันสมัย เหมาะสม ตามความก้าวหน้าของวิชาชีพ โดยมีการเพิ่มรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศ การเพิ่มเนื้อหาที่เป็นความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ การจัดการกิจกรรมที่สอดคล้อง การฝึกปฏิบัติทางวิชาชีพ การส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 รวมทั้งการจัดการเรียนการสอนที่สามารถผลิตบัณฑิตที่ปฏิบัติงานได้ภายใต้การดำเนินงานห้องสมุดยุคใหม่ มีศักยภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ และสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานในวิชาชีพ ซึ่งข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการบริหารหลักสูตรประการหนึ่งก็คือข้อมูลที่ได้จากบัณฑิตที่จบการศึกษาและเข้าสู่อาชีพ เพราะบัณฑิตที่จบการศึกษาจะเป็นผู้ที่สามารถให้ข้อมูลในด้านการสมัครงานจนถึงการนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน ตลอดจนประเด็นที่เป็นปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะ และความคิดเห็นต่าง ๆ ที่บัณฑิตได้สะท้อนกลับมา ข้อมูลต่าง ๆ ดังกล่าวจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อหลักสูตรในการวิเคราะห์สังเคราะห์เพื่อนำไปสู่การตรวจสอบประสิทธิภาพในการบริหารจัดการด้านการผลิตบัณฑิต การแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น โดยหลักสูตรได้ติดตามผลบัณฑิตที่จบการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น การติดตามผลบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในแต่ละปีการศึกษาจึงเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็น

จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้วิจัยการติดตามผลบัณฑิตหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ปีการศึกษา 2562 เพื่อติดตามผลบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาว่าสามารถเข้าสู่อาชีพและมีงานทำมากน้อยเพียงใด พบปัญหาอุปสรรคใดในการเข้าสู่อาชีพ การนำความรู้ที่ได้ศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน และปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนเพื่อผลิตบัณฑิตบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ที่มีคุณภาพ มีลักษณะพึงประสงค์ และมีศักยภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ ตลอดจนนำไปสู่การบริหารหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของบัณฑิต และตลาดแรงงานต่อไป

วัตถุประสงค์การทำวิจัย

1. เพื่อศึกษาการติดตามผลบัณฑิตในด้านภาวะการมีงานทำ การประกอบอาชีพของบัณฑิตสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงการจัดการสอนของสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อติดตามผลบัณฑิตหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ปีการศึกษา 2562 เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูล

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ บัณฑิตหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ที่สำเร็จการศึกษาปีการศึกษา 2562 จำนวน 23 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเก็บข้อมูล มีทั้งหมด 3 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)
- ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านการสมัครงานและการทำงาน เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)
- ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงการเรียนการสอน เป็นคำถามแบบปลายเปิด

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามออนไลน์ให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบโดยกำหนดวันเวลาการตอบกลับ เมื่อครบกำหนดเวลามีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 21 คน จวบบัณฑิตจำนวนทั้งหมด 23 คน คิดเป็นร้อยละ 91.30 จากนั้นนำแบบสอบถามออนไลน์มาตรวจสอบความถูกต้องและนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติค่าร้อยละและการแจกแจงความถี่ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะนำมาสังเคราะห์และสรุปประเด็น

ผลการวิจัย

1. ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 18 คน (ร้อยละ 85.7) รองลงมาคือ เพศชาย จำนวน 3 คน (ร้อยละ 14.3)

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

2.1 ด้านการสมัครงาน บัณฑิตหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ปีการศึกษา 2562 จำนวน 21 คน สมัครงาน 19 คน (ร้อยละ 90.5) ไม่สมัครงาน จำนวน 2 คน (ร้อยละ 9.5) บัณฑิตส่วนใหญ่สมัครงานมากกว่า 3 แห่ง (ร้อยละ 73.7) รองลงมาคือ สมัครงาน 1 แห่ง (ร้อยละ 15.8) และสมัครงาน 2 แห่ง (ร้อยละ 10.5) บัณฑิตส่วนใหญ่ใช้เวลาในการหางานทำ 1-2 เดือน (ร้อยละ 57.9) รองลงมาใช้เวลาในการหางานทำ 3-6 เดือน (ร้อยละ 21.1) ใช้เวลาในการหางานทำ 5-6 เดือน (ร้อยละ 10.5) และใช้เวลาในการหางานทำมากกว่า 6 เดือน (ร้อยละ 10.5) ตามลำดับ บัณฑิตส่วนใหญ่ไม่พบปัญหาอุปสรรคในการสมัครงาน จำนวน 11 คน (ร้อยละ 57.9) และพบปัญหาในการสมัครงาน จำนวน 8 คน (ร้อยละ 42.1) ปัญหาที่พบส่วนใหญ่คือ แหล่งงานอยู่ไกลจากภูมิลำเนา (ร้อยละ 50) รองลงมาคือขาดคุณสมบัติเพิ่มเติม เช่น ความรู้ด้านภาษา ด้านคอมพิวเตอร์ การขาดประสบการณ์การทำงาน (ร้อยละ 25) หลักสูตรไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน (ร้อยละ 12.5) และอื่นๆ เช่น สถานการณ์การระบาดของไวรัส Covid-19 (ร้อยละ 12.5)

2.2 ด้านการทำงานและลักษณะงาน บัณฑิตส่วนใหญ่ทำงานประจำ จำนวน 14 คน (ร้อยละ 66.7) และไม่มีการประจำ จำนวน 7 คน (ร้อยละ 33.3) บัณฑิตที่ไม่มีการประจำทำ ส่วนใหญ่กำลังหางานทำ จำนวน 4 คน (ร้อยละ 57.1) รองลงมาคือ กำลังศึกษาต่อ จำนวน 1 คน (ร้อยละ 14.3) รับจ้างทั่วไป จำนวน 1 คน (ร้อยละ 14.3) และรอตำแหน่งงานที่ใช้

จำนวน 1 คน (ร้อยละ 14.3) ลักษณะงานที่ทำ บัณฑิตส่วนใหญ่ทำงานไม่ตรงตามสาขาวิชาที่จบการศึกษา จำนวน 10 คน (ร้อยละ 71.4) รองลงมาคือ ทำงานตรงสาขาวิชาที่จบการศึกษา จำนวน 4 คน (ร้อยละ 28.6) หน่วยงานที่ทำงาน บัณฑิตส่วนใหญ่ทำงานในหน่วยงานภาคเอกชน จำนวน 7 คน (ร้อยละ 50) รองลงมาคือทำงานอยู่หน่วยงานของรัฐ จำนวน 5 คน (ร้อยละ 35.7) และกิจการส่วนตัว/อาชีพอิสระ จำนวน 2 คน (ร้อยละ 14.3)

2.3 รายได้ต่อเดือนจากการทำงานประจำ บัณฑิตส่วนใหญ่มีรายได้จากงานประจำต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาท จำนวน 9 คน (ร้อยละ 64.3) รองลงมาคือ มีรายได้จากงานประจำต่อเดือนมากกว่า 15,000 บาท จำนวน 3 คน (ร้อยละ 21.4) และมีรายได้จากงานประจำต่อเดือน 15,000 บาท จำนวน 2 คน (ร้อยละ 14.3)

2.4 ปัญหาที่พบในการทำงาน บัณฑิตส่วนใหญ่ไม่พบปัญหาในการทำงาน จำนวน 11 คน (ร้อยละ 78.6) รองลงมาคือ พบปัญหาในการทำงาน จำนวน 3 คน (ร้อยละ 21.4) ปัญหาที่พบบ่อยประมาณในการทำกิจกรรมของหน่วยงาน ลำช้าและงานบางอย่างต้องใช้ประสบการณ์

2.5 การนำความรู้จากการศึกษาสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ไปใช้ในการประกอบอาชีพ บัณฑิตส่วนใหญ่นำความรู้ที่ได้จากการศึกษาในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ไปใช้ในการประกอบอาชีพ อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 8 คน (ร้อยละ 57.1) รองลงมาคือ นำความรู้ที่ได้จากการศึกษาในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ไปใช้ในการประกอบอาชีพอยู่ในระดับมาก จำนวน 4 คน (ร้อยละ 28.6) และนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ไปใช้ในการประกอบอาชีพอยู่ในระดับน้อย จำนวน 2 คน (ร้อยละ 14.3)

2.6 ข้อเสนอแนะ แยกเป็นรายด้านดังนี้

2.6.1 ด้านหลักสูตรและรายวิชาในหลักสูตร บัณฑิตเสนอให้มีการปรับปรุงหลักสูตรเป็นหลักสูตรบัณฑิต เนื่องจากสมรรถนะในหน่วยงานราชการบางแห่งต้องการบัณฑิตที่มีวุฒิทางการศึกษา ส่วนหน่วยงานเอกชนต้องการบัณฑิตที่มีความรู้ด้านภาษาและมีประสบการณ์การทำงาน 3 - 5 ปี สำหรับรายวิชาในหลักสูตรบัณฑิตเสนอให้มีการปรับปรุงหรือเพิ่มเติมเนื้อหาในรายวิชา เช่น เนื้อหาเกี่ยวกับเทคโนโลยี เนื้อหาเกี่ยวกับโปรแกรมต่างๆ ในห้องสมุด โปรแกรมสำเร็จรูปพื้นฐานที่ใช้ในสำนักงาน โปรแกรมด้านกราฟฟิก เครื่องใช้สำนักงาน โดยสอนให้รู้จักและได้ทดลองปฏิบัติ เนื้อหาด้านการคิด วิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา

2.6.2 ด้านผู้สอนและกิจกรรมการเรียนการสอน บัณฑิตเสนอให้จัดการเรียนการสอนโดยการให้ลงมือปฏิบัติมากขึ้น เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงและสามารถนำมาปรับใช้ในการปฏิบัติงานได้
สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยการติดตามผลบัณฑิตหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ปีการศึกษา 2562 มีผลการวิจัยและข้อเสนอแนะที่น่าสนใจพอสรุปได้ ดังนี้

1. ด้านการสมัครงาน โดยภาพรวมพบว่าบัณฑิตหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ปีการศึกษา 2562 เป็นผู้มีความกระตือรือร้น ให้ความสนใจในการประกอบอาชีพ โดยส่วนใหญ่สมัครงานมากกว่า 3 แห่ง และใช้เวลาในการหางานทำ 1-2 เดือน ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของอัญฉพร โชติพิฤกษ์ (2545) ศึกษาเรื่องการติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษา หลักสูตรบัณฑิต บัณฑิต คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม ระหว่างปีการศึกษา 2539 - 2542 พบว่าบัณฑิตสามารถหางานทำได้หลังสำเร็จการศึกษาภายใน 1-3 เดือน

2. ด้านการทำงานและลักษณะงาน โดยภาพรวมพบว่าบัณฑิตส่วนใหญ่ทำงานประจำ ส่วนใหญ่ทำงานไม่ตรงกับสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา และส่วนใหญ่ทำงานอยู่ในหน่วยงานภาคเอกชน อาจมาจากหลายสาเหตุ เช่น นโยบายจำกัดจำนวนข้าราชการหรือพนักงานของรัฐ ทำให้หน่วยงานของรัฐเปิดรับสมัครข้าราชการหรือพนักงานน้อย ซึ่งรวมทั้งตำแหน่งงานบรรณารักษในห้องสมุดด้วย และในช่วงเวลาการหางานทำเป็นช่วงที่มีการระบาดของไวรัส Covid-19 ทำให้การหางานของบัณฑิตที่จบการศึกษามีความยุ่งยากกว่าปกติ ประกอบกับสภาวะเศรษฐกิจที่ค่อนข้างไม่คล่องตัว จึงทำให้บัณฑิตไม่สามารถเลือกงานได้มากนัก จึงทำให้บัณฑิตส่วนใหญ่ทำงานในตำแหน่งอื่นที่ไม่ใช่บรรณารักษไปก่อน แต่ก็สามารถนำความรู้ที่เรียนไปประยุกต์ใช้ในการทำงานได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของธารทิพย์ อัญฐาปฏิพันธ์ (2559) ศึกษาเรื่องการติดตามผลบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ปีการศึกษา 2558 พบว่าบัณฑิตส่วนใหญ่ทำงานไม่ตรงสาขาวิชาที่จบการศึกษา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลวิจัยของสุริยา

สุนทรารักษ์ (2559) ศึกษาเรื่องการผลิตตามผลการสำเร็จการศึกษาและภาวการณ์มีงานทำของบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2558 พบว่า ประสิทธิภาพที่บัณฑิตทำมากที่สุดคือเป็นพนักงานบริษัท/เอกชน

3. รายได้ต่อเดือนจากการทำงานประจำ โดยภาพรวมพบว่าบัณฑิตส่วนใหญ่มีรายได้จากการทำงานประจำต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาท ทั้งนี้จะเป็นเพราะบัณฑิตส่วนใหญ่ทำงานไม่ตรงตามสาขาวิชาที่จบการศึกษาและตำแหน่งงานที่ทำอยู่ อาจต้องการพนักงานที่มีความรู้เฉพาะด้านที่ตรงกับตำแหน่ง ประกอบกับการไม่มีประสบการณ์ในการทำงานมาก่อน ทำให้ส่งผลต่อรายได้จากการทำงาน และเนื่องด้วยสถานการณ์ปัจจุบันที่มีการระบาดของไวรัส Covid-19 กระทบต่อระบบเศรษฐกิจ ทำให้กระทบต่อรายได้ไปด้วย

4. ปัญหาที่พบในการทำงาน โดยภาพรวมบัณฑิตส่วนใหญ่ไม่พบปัญหาในการทำงาน อาจเป็นเพราะบัณฑิตส่วนใหญ่ไม่ได้ทำงานตรงตามสาขาวิชาที่ศึกษามา จึงไม่ได้ทำงานในตำแหน่งบรรณารักษ์ที่ต้องใช้ความรู้เฉพาะด้าน ทำให้ยังไม่พบปัญหาการทำงานในด้านบรรณารักษ์โดยตรง ประกอบกับหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มีรายวิชาทางด้านสารนิเทศ ทำให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับงานที่ทำอยู่ในยุคปัจจุบันได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของกิตติศักดิ์ คงพูน และเพชร ศรีคำภา (2561) ศึกษาเรื่องสภาพการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร พบว่านักศึกษาสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงานได้

5. การนำความรู้จากการศึกษาสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ไปใช้ในการประกอบอาชีพ โดยภาพรวมพบว่าบัณฑิตส่วนใหญ่นำความรู้ที่ได้จากการศึกษาในสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้จะเป็นเพราะว่าหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มีการนำเนื้อหาทางด้านสารนิเทศเข้ามาเพิ่มในรายวิชาที่มีการเรียนการสอน ทำให้บัณฑิตสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ คณะจารย์กลุ่มวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ (2555) ศึกษาเรื่องความต้องการบัณฑิตหลักสูตรบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่าความต้องการคุณลักษณะในวิชาชีพภาพรวม มีความต้องการบัณฑิตที่มีความสามารถด้านสื่อ เทคโนโลยี การสร้างฐานข้อมูล การจัดเก็บและค้นคืนสารนิเทศ มัลติมีเดียเพื่อการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของบัณฑิตที่ต้องการให้หลักสูตรและรายวิชาในหลักสูตรมีเนื้อหาเกี่ยวกับเทคโนโลยี เนื้อหาเกี่ยวกับโปรแกรมต่าง ๆ ในห้องสมุด โปรแกรมสำเร็จรูปพื้นฐานที่ใช้ในสำนักงาน โปรแกรมด้านกราฟฟิก เครื่องใช้สำนักงาน โดยสอนให้รู้จักและได้ทดลองปฏิบัติ เนื้อหาด้านการคิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา

6 ข้อเสนอแนะ โดยภาพรวมแยกเป็นรายด้าน คือ ด้านหลักสูตรและรายวิชาในหลักสูตร บัณฑิตเสนอให้มีการปรับปรุงหลักสูตรเป็นครุศาสตรบัณฑิต เนื่องจากการสมัครงานในหน่วยงานราชการบางแห่งต้องการบัณฑิตที่มีวุฒิทางการศึกษา ส่วนหน่วยงานเอกชนต้องการบัณฑิตที่มีความรู้ด้านภาษาและมีประสบการณ์การทำงาน 3 - 5 ปี สำหรับรายวิชาในหลักสูตรบัณฑิตเสนอให้มีการปรับปรุงหรือเพิ่มเติมเนื้อหาในรายวิชา เช่น เนื้อหาเกี่ยวกับเทคโนโลยี เนื้อหาเกี่ยวกับโปรแกรมต่าง ๆ ในห้องสมุด โปรแกรมสำเร็จรูปพื้นฐานที่ใช้ในสำนักงาน โปรแกรมด้านกราฟฟิก เครื่องใช้สำนักงาน โดยสอนให้รู้จักและได้ทดลองปฏิบัติ เนื้อหาด้านการคิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา ส่วนด้านผู้สอนและกิจกรรมการเรียนการสอน บัณฑิตเสนอให้จัดการเรียนการสอนโดยการให้ลงมือปฏิบัติมากขึ้น เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และสามารถนำมาปรับใช้ได้ในการปฏิบัติงานได้

ข้อเสนอแนะ

สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ควรปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย มีเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพที่มีการเปลี่ยนแปลงไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาวิจัยติดตามผลบัณฑิตจากผู้ใช้บัณฑิตเพื่อนำผลวิจัยมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการปรับปรุง พัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนเพื่อผลิตบัณฑิตบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ที่มีคุณภาพและมีศักยภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ ตลอดจนนำไปสู่การบริหารหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของบัณฑิต และตลาดแรงงาน

เอกสารอ้างอิง

- กิตติศักดิ์ คงพูน. (2561). สภาพการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. คณาจารย์กลุ่มวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์. (2555). การศึกษาความต้องการบัณฑิตหลักสูตร บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- ธารทิพย์ อัญญปฏิพันธ์. (2559). การติดตามผลบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์. (2556). หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช 2556. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- สุธีรา สุนทรารักษ์. (2559). การติดตามผลการสำเร็จการศึกษาและภาวะการมีงานทำของบัณฑิต คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ประจำปีการศึกษา 2558. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- อัจฉราพร โชติพิทักษ์. (2545). การติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษา หลักสูตรบัญชีบัณฑิตคณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม ระหว่างปีการศึกษา 2539-2542. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.